

עפ"א 17337/04/22 - מדינת ישראל - יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר נגד אנדריי סויטין

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17337-04-22 מדינת ישראל נ' סויטין ואח'

בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

המערער

מדינת ישראל - יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח

הכפר

ע"י נציג היועץ המשפטי לממשלה

ב"כ עוה"ד אורי סירוטה

נגד

המשיב

אנדריי סויטין

ע"י ב"כ עוה"ד דניאל אזולאי

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום בעכו (כבוד השופט ו' חאמד) מיום 24.2.22, בתיק ה"ת 9126-01-22 (להלן: "**החלטת קמא**" או "**ההחלטה**") במסגרתה הורה בית משפט קמא להחזיר לידי המשיב כלב מסוג פיטבול מעורב, העונה לשם "גוף" (להלן: "**הכלב**") אשר נתפס ממנו בשל מעשי התעללות שביצע המשיב בכלב.

2. נגד המשיב הוגש כתב אישום בת"פ 8938-09-20 בגין עבירות של **התעללות בבעל חיים (מספר מקרים)**, לפי סעיף 2 + 17 (א) (1) לחוק צער בעלי החיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994 (להלן: "**חוק צעב"ח**") ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. את העבירות ביצע המשיב בכלב הנ"ל.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בו הודה המשיב, והורשע, במועדים הרלבנטיים החזיק המשיב בחצר דירתו במעלות בכלב וכן בכלבה מסוג האסקי מעורב (להלן: "**הכלבה**").

ביום 11.01.20, בשעה 21:30 או בסמוך לכך, לאחר שהכלב נשך את בת זוגו של המבקש, בעט המבקש בראשו של הכלב בחוזקה, היכה בפניו באמצעות ידו ובעט בגבו בחוזקה מספר פעמים, כל זאת בזמן שהכלב מייבב.

בהמשך לאמור, התברר שהכלב סבל מתת משקל של לפחות 25% מן המשקל התקין.

ביום 09.01.20, בשעות הצהריים, שעה שהכלבה הייתה קשורה לרצועה, משך המבקש ברצועה והרים אותה כך שהכלבה נתלתה מהצוואר באוויר, עד שהחזיר אותה לקרקע באגרסיביות, כל זאת בעת שהכלבה מייבבת.

ביום 21.01.20 איים המבקש על שכנתו, המתלוננת בתיק הנ"ל, על רקע העובדה שזו תיעדה בוידאו את

אירועי ההתעללות הנ"ל בבעלי החיים, בכך שאמר לה כי זה הסוף שלה. למחרת הביט לעברה בצורה מאיימת.

4. המשיב נדון, בגזר דין שניתן ביום 6.12.21, למאסר בפועל לתקופה של 5 חודשים. בנוסף, הופעל, במצטבר, מאסר מותנה בן 4 חודשים (שהיה תלוי ועומד נגדו בגין עבירת איומים) תוך שנקבע, כי המשיב ירצה את תקופת המאסר הכוללת בת 9 החודשים, בעבודות שירות. כן נדון המשיב למאסרים על תנאי ולקנס בסך 2,000 ₪.

5. במסגרת גזר הדין, דחה בית משפט קמא את בקשת המערערת [שהוגשה לפי הוראת סעיף 17(ו) לחוק צעב"ח] להגביל את המשיב מלהחזיק בעל חיים. בנוגע לבקשת המערערת, להורות שהכלב לא יוחזר למשיב, קבע בית משפט קמא כי, ראשית כל, יש למצות את ההליכים על פי הוראות סעיפים 8 ו-9 לחוק צעב"ח וכי סמכות בית המשפט להכריע בעניין זה תקום רק לאחר מיצוי ההליכים, כאמור.

6. בעקבות כך, הגיש המשיב בקשה, לגורם המוסמך במשרד החקלאות, להשיב את הכלב לחזקתו. בקשתו נדחתה, בהחלטת הממונה על פי חוק צעב"ח - **"ד"ר איילת שמואלי גולדין, רופאה וטרינרית באגף רווחת בעלי חיים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן: "הממונה")** מיום 16.12.21 (להלן: **"החלטת הממונה"**).

לפיכך, הגיש המשיב בקשה לבית משפט קמא (על פי סעיף 10א' לחוק צעב"ח) להורות על החזרת הכלב אליו.

7. בית משפט קמא קיים דיון בבקשה במעמד הצדדים, ובסופו של דבר, הורה להחזיר את הכלב למשיב, בתנאים כדלקמן:

"א. המבקש ישלם את מלוא הוצאות החזקת הכלב עפ"י קביעת הגורם המוסמך במשרד החקלאות. תשלום ההוצאות הנ"ל הוא מראש ובטרם השבת הכלב.

ב. המבקש יפקיד ערובה כספית במזומן ע"ס 5,000 ₪, שתעמוד בתוקפה למשך שנתיים מיום השבת הכלב למבקש, להימנע במשך התקופה כאמור מביצוע עבירה לפי חוק צער בעלי חיים.

ג. המבקש יחתום על ערבות עצמית וימציא ערבות צד ג' ע"ס 10,000 ₪ כל אחת להימנע במשך שנתיים מיום השבת הכלב לידיו מביצוע עבירה לפי חוק צער בעלי חיים."

בית משפט קמא קבע, כי ההחלטה תיכנס לתוקף בתום 21 ימים ממועד מתן החלטה וזאת על מנת לאפשר למערערת להגיש ערעור על ההחלטה, בטרם השבת הכלב למשיב.

8. ביום 14.3.22, עוד טרם הגיע המועד להחזרת הכלב על פי ההחלטה, הגיש המשיב לבית משפט קמא בקשה לעיון חוזר בהחלטה, במסגרתה ביקש כי בית משפט קמא יקבע את סכום ההוצאות אשר יהיה עליו לשלם טרם השבת הכלב לחזקתו וזאת מכוח סמכותו על פי סעיף 10א(ג) לחוק צעב"ח.

בגוף הבקשה ציין המשיב כי הממונה השיבה במענה לפניית בא כוחו אליה כי גובה ההוצאות יכול שיגיע לסכום של 50,000 ₪, אך הוא טרם קיבל אישור מפורט של ההוצאות.

9. בית משפט קמא ביקש את תגובת המערערת דכאן (המשיבה בבקשה שבפניו) וקבע דיון בבקשה ליום 10.4.22. תגובת המערערת הוגשה ביום 6.4.22 ובמסגרתה התבקש בית משפט קמא לדחות את הבקשה על הסף ולהורות על ביטול הדין ולחילופין - על דחייתו, שכן המערערת איננה יכולה להתייצב לדיון במועד שנקבע.

בית משפט קמא דחה את הדין ליום 14.4.22, אך הדין לא התקיים נוכח הגשת ערעור זה על ידי המערערת ובשל צו לעיכוב ביצוע ההחלטה, שניתן על ידי, במסגרת ערעור זה, ביום 13.4.22.

המסגרת הנורמטיבית "על קצה המזלג"

10. במקומותינו, בעל חיים יכול להיות מושא לקניין - "רכושו" של האדם. עם זאת, מתוך הכרה כי אין מדובר בחפץ, אלא בבעל **חיים**, שם חוק צעב"ח את בעלי החיים במרכז והוא משמיענו כי על בעלים של בעל חיים (או מי שמחזיקו) מוטלת חובה לדאוג לשלומם, לרווחתם ולבטחונם. חוק צעב"ח מפרט חובות המוטלות על בעלים של בעל חיים (או מי שמחזיקו) וכן מפרט התנהגויות אסורות כלפי בעלי חיים, בכלל ובעלי חיים מסוימים, בפרט וקובע דרכי פיקוח ואמצעי פיקוח ואכיפה שונים.

11. ההבנה וההכרה בחשיבות המוסרית-חברתית-חינוכית, אשר ביחס נאות לבעלי חיים, באה לידי ביטוי בחוק, גם בהקמת קרן למען בעלי חיים, שמטרתה היא **"לרכז אמצעים כספיים שישימשו לחינוך, להסברה, להדרכה, לסיוע לארגונים למען בעלי חיים ולקידום מטרותיו של חוק זה"** (סעיף 14 לחוק צעב"ח).

בפסק דין שניתן בעפ"א (מחוזי ב"ש) 33135-08-18 מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר נ' ניסני (04.12.2018) (להלן: "עניין ניסני") הפנה בית המשפט (כבוד השופט א' אינפלד) לדבריו של כבוד השופט גולדברג, בבג"צ 6446/96 העמותה למען החתול נ' עיריית ערד, פ"ד נה(1) 769 (03.02.1998), אשר הסביר כי החובה להגן על בעלי חיים מושתתת על שלושה טעמים. טעם מוסרי טהור, המנותק מהתועלת לאדם, הנובע מחמלה כלפי חיות וצערם התמים עת נפגעים מבלי יכולת להגן על עצמם. הטעם השני הוא חינוכי, על מנת שהאדם לא יהפוך לאכזר וקהה נשמה. הטעם השלישי הוא אקולוגי, כאשר פגיעת האדם בבעלי החיים מפרה את האיזון בטבע, ובכך נפגעת גם האנושות באופן עקיף.

12. חוק צעב"ח קובע כי פגיעה בבעל חיים (במעשים או במחדלים המפורטים בחוק) מהווה עבירה פלילית, ונותן בידי הרשויות אמצעים וסמכויות שונות להגנה על בעלי החיים, כגון, כניסה לחצרים, תפיסת חפצים הקשורים לביצוע עבירה, תפיסת בעלי החיים והוצאתם מרשות הבעלים; הקמת מרחבים מוגנים והעברת בעלי החיים אליהם וזאת - אף כאשר קיים "רק" חשד לביצוע עבירות. בכלל האמצעים, מצויה סמכות הממונה להחליט שלא להשיב את בעל החיים לבעליו וסמכותו של בית המשפט לאסור על הבעלים להחזיק בעלי חיים לתקופה שיקבע.

13. סעיף 8 לחוק צעב"ח קובע, כי ניתן לתפוס בעל חיים **כאשר הנסיבות מעלות חשד שנעברה** בו עבירה לפיה חוק צעב"ח או **שעומדים** לעבור בו עבירה על פי החוק, וסעיף 10 קובע, כי הסמכות למתן החלטה שלא להחזיר את בעל החיים לבעלים (או למי שהחזיק בו) קמה כאשר **נסיבות התפיסה** מצדיקות שלא להחזירו **או** כאשר קיים "**יסוד סביר להניח**" שהבעלים או מי שהחזיק בבעל החיים יעברו עבירה לפי חוק צעב"ח. וכך קובע סעיף 10:

"... הממונה רשאי להורות שבעל החיים לא יוחזר לבעלים או למי שהיה מחזיקו אם הוא

סבור **שעקב הנסיבות שבשלן נתפס בעל החיים לפי סעיף 8, אין להחזירו לבעלים או למי שהיה מחזיקו או אם יש לו יסוד סביר להניח שהבעלים או המחזיק כאמור יעברו עבירה לפי חוק זה**".

14. החלטה שלא להשיב את בעל החיים לבעליו נתונה, על פי סעיף 10 לחוק צעב"ח, בידי הממונה וככל שהממונה החליט שבעל החיים לא יוחזר לבעליו, רשאי הבעלים לפנות **בבקשה** לבית משפט שלום, להורות להשיב אליו את בעל החיים.

מדובר בהליך מיוחד שכן, על אף שההחלטה הראשונית מסורה בידי הממונה, שהיא רשות מנהלית, הליך "ההשגה" עליה איננו באמצעות הגשת עתירה לבג"ץ או לבית המשפט לעניינים מנהליים [חוק צעב"ח אינו מצוי בתוספת הראשונה (להלן: "**התוספת**") לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים התש"ס-2000 (על אף שמצויות בתוספת הוראות אחרות, לגבי חוקים העוסקים בבעלי חיים [ראו פרטים 19 ו- 23(14) לתוספת]. שהרי, כאמור, חוק צעב"ח קובע דרך אחרת לשינוי החלטת הממונה - היא הגשת בקשה לבית משפט שלום.

15. חוק צעב"ח אינו קובע **שניתן** להשיג על החלטה כזו, או **מהי** דרך ההשגה. למעשה, שני הצדדים מסכימים כי ניתן להשיג על החלטת בית משפט שלום, בפני בית המשפט המחוזי, אולם הם חלוקים בדעתם, האם הליך ההשגה לבית המשפט המחוזי הוא בדרך של ערר או ערעור. לשאלה זו חשיבות, במקרה דנן, מאחר שפניית המערערת לבית המשפט המחוזי נעשתה לאחר 30 ימים מקבלת ההחלטה אצל המערערת, אך פחות מ- 45 ימים מקבלת ההחלטה אצלה. לכן - אם מדובר בערר (שהמועד להגשתו הוא 30 ימים) אחרה המערערת את המועד, אולם אם מדובר בערעור (שהמועד להגשתו הוא 45 ימים) הוא הוגש במועד.

דין בשאלה מקדמית - השגה על החלטת בית משפט שלום בבקשה - האם ערעור או ערר?

16. המשיב טוען כי מדובר **בערר**. לטענתו, יש להסיק זאת מכך שמדובר ב"בקשה" ולא ב"תביעה" ומכך שההליך המיוחד, שנקבע בחוק צעב"ח, אמור להיות מהיר, בעיקר בשים לב לכך ש"התפוס" הוא בעל חיים. לגישתו, מאחר שהכלב הוא בבחינת "**תפוס**", חל עליו, לענין דרך ההשגה על החלטת בית משפט שלום, האמור בסעיף **38א(ג) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש] התשכ"ט-1969** (להלן: "**הפסד"פ**"), על פיו, המועד להגשת ערר על החלטה בענין תפוס, הוא 30 ימים מהיום בו ניתנה ההחלטה (והומצאה לצד המשיג עליה). לכן טוען הוא, כי, מאחר שהערעור הוגש לאחר שעברו 30 ימים, הוא הוגש באיחור ויש למחוק אותו על הסף.

מוסיף המשיב וטוען כי עיון בהחלטות בתי המשפט השונים, שניתנו בנוגע להחזרת בעלי חיים, מעלה כי בתי המשפט התייחסו אל ההליך כאל ערר ולא כאל ערעור.

17. המערערת טוענת, כאמור, כי אין מדובר בערר אלא **בערעור**, ולכן המועד להגשת הערעור הוא 45 ימים ממתן ההחלטה.

לטענתה, מדובר בהחלטה נפרדת של בית משפט השלום ומשלא נקבע, במפורש, כי ההשגה עליה היא באמצעות ערר, חל סעיף 52(א) לחוק בתיק המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד-1984 (להלן: "**חוק בתי המשפט**") היינו - ההחלטה מהווה פסק דין, ההליך הוא ערעור והמועד להגשתו הוא 45 ימים.

עוד טוענת המערערת כי, למעשה, נוכח כך שהמשיב הגיש לבית משפט קמא בקשה לעיון חוזר בהחלטה (כפי שפורט בסעיף 8 לעיל), הרי המועד להגשת ערעור טרם החל אך, למרות זאת, הוחלט להגיש ערעור, על מנת למנוע טענות בעניין המועדים.

דין ומסקנות בשאלה המקדמית

18. לאחר ששקלתי בדבר, סבורה אני כי אין מדובר בערר, אלא בערעור וכי המערערת לא אחרה את המועד להשגה על החלטת קמא. להלן נימוקיי;

19. ראשית אומר, כי משתי החלטות של בתי משפט מחוזיים, אשר דנו בבקשות להשיב כלבים שנתפסו, לבעליהם, אליהן הפנה המשיב, לא ניתן ללמוד אם מדובר בערר או בערעור. ואלה ההחלטות:

א. ע"ח (מחוזי חי') 53159-09-19 מדינת ישראל - רשות הטבע והגנים הלאומיים נ' אסד (25.09.2019) שם נטען, כי הבעלים של הכלבים שנתפסו (שהיו כלבי תקיפה) שיסה אותם בצבוע שנקלע בטעות לאזור סמוך לביתו של המשיב, והכלבים תקפו את הצבוע והרגו אותו.

בית משפט השלום [בתיק ה"ת (שלום קריות) 13767-09-19 רוני אסד נ' רשות הטבע והגנים (22.09.2019)] אמנם דן בבקשה על פי הוראות הפסד"פ, ובית המשפט המחוזי (כבוד השופט ח' שרעבי) כינה את ההליך "**ערר**", אולם השאלה לגבי **סוג ההליך והדרך להשיג עליו**, כלל לא הועלתה ולא נדונה.

ב. בע"ח (מחוזי חי') 28521-02-22 נוג'ידאת נ' מדינת ישראל משרד החקלאות (17.02.2022) כבוד השופט ח' שרעבי שדן גם בתיק זה, כינה את ההליך, לעיתים "**ערעור**" ולעיתים "**ערר**". ללמדך, שבית המשפט כלל לא נתן דעתו לשאלה אם מדובר בערעור או בערר. אין להתפלא על כך, שכן הצדדים כלל לא העלו את הטענה בפניו ואף לא הייתה לשאלה אם ההליך הנכון הוא ערר או ערעור, כל משמעות אופרטיבית. גם בתיק השלום, שם, השאלה כלל לא עלתה לדיון ולא נדונה.

20. אוסיף, כי בעניין ניסני הנ"ל, אליו הפנו שני הצדדים, כינה בית המשפט את ההליך "**ערעור**", אך גם שם לא נדונה השאלה מהו, למעשה, סוג ההליך.

21. בחינת ההחלטה לפי מהותה, מעלה כי מדובר **בפסק דין** ולא ב"החלטה אחרת".

מקום בו דבר החקיקה אינו קובע את דרך ההשגה על פסק דין של בית משפט השלום, חל הדין הכללי אשר בחוק בתיק המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד-1984, אשר קובע בסעיף 52(א) כי פסק דין של בית משפט שלום ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי ואין חולק כי ערעור שכזה ניתן להגיש בתוך 45 ימים ממתן פסק הדין.

לעניין ההבחנה בין פסק דין לבין החלטה אחרת בעניין פלילי, ראו את שנקבע ברע"פ 8274/99 מוסא חילף נ' מדינת ישראל, נד(1) 43 (02.02.2000) (להלן: "עניין חילף"), כדלקמן: "... [ש]על-מנת להבחין בין 'פסק-דין' לבין 'החלטה אחרת' בעניין הנדון יש לבחון את ההחלטה השיפוטית על-פי מהותה, ולא דווקא על-פי כותרתה. ראו בש"פ 658/88 חסן נ' מדינת ישראל (להלן - בש"פ חסן [6]), בעמ' 676. נקבע, כי 'הליך' או 'פסק-דין' הינם כל החלטה שיפוטית שהכריעה סופית בעניין מסוים, כך שלאותו עניין התיק נסגר. ראו גם בג"ץ 2474/92 Tanable Seiyako Co נ' השופטת דיבון [7]. הטעם להלכה זו הוא, שיש לאפשר לבעלי-דין **לערער** על הכרעה שיפוטית שניתנה בעניינם אף אם הכרעה זו לא הוכתרה פורמאלית כ'פסק-דין', **אם בפועל בעלי-הדין אינם יכולים עוד להשיג עליה**. שכן, שלילת אפשרות הערעור מנוגדת לעיקרון המקובל במשפטנו, שלפיו יש לאפשר ביקורת נוספת על כל הכרעה שיפוטית. עיקרון זה מיועד למנוע טעויות שאינן בנות-תיקון, ולהגביר את הוגנותו של ההליך המשפטי..." (שם, פסקה 6 לפסק הדין).

22. בענייננו - הבקשה שהגיש המשיב לבית-משפט השלום, להורות על השבת הכלב אליו, פתחה בין המבקש לבין המדינה התדיינות במסגרת הליך נפרד מן ההליך הפלילי שבגדרו הורשע המבקש ונגזר עונשו (כלשונו של בית המשפט העליון בעניין חילף הנ"ל).

החלטת בית משפט השלום בבקשה, שמה קץ להתדיינות בין הצדדים בעניין השבת הכלב למשיב ולפיכך היא מהווה פסק דין. לפיכך, גם בהיעדר הוראה בחוק צעב"ח, ניתן להשיג על ההחלטה ודרך ההשגה היא באמצעות **ערעור**.

23. לא ניתן לקבל את טענת ב"כ המשיב, לפיה מדובר בתפוס אשר חלות עליו הוראות סעיף 38(א) לפסד"פ. מסקנה זו מתחייבת מהוראות סעיפים 6 ו-8 לחוק צעב"ח. ראשית יש לומר, כי הכלב לא נתפס על פי הפסד"פ, אלא על פי ההוראות המיוחדות אשר מצויות בחוק צעב"ח עצמו. לעניין זה, מהווה הפסד"פ הוראות חוק כללית, אשר חלה, באופן כללי, על "תפיסות" חפצים (ובעלי חיים, בכלל זה), בעוד שחוק צעב"ח הוא חוק ספציפי, אשר הוראותיו (על פי כללי הפרשנות) גוברות על הוראת החוק הכללית שבפסד"פ.

כפי שאראה להלן, עיון בחוק צעב"ח מעלה, כי המחוקק בחר להחיל את הוראות הפסד"פ רק על סעיפים ספציפיים וליתר דיוק - על **פסקאות ספציפיות** בחלק מהסעיפים המצויים בחוק וכי הוראות הפסד"פ **לא** הוחלו על תפיסת בעלי חיים.

24. סעיף 6(2) לחוק צעב"ח, אשר מקנה סמכות לממונה או למפקח על פי החוק, לתפוס **כל חפץ**, הקשור

לעבירה על הוראות החוק, קובע במפורש, כי "על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה - פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים...".

ממשיך סעיף 62(2) ומבהיר "ברחל בתך הקטנה" כי הוא אינו חל על תפיסת בעלי חיים וכי לכך יוחדו סעיפים 8 ו-9 לחוק צעב"ח, כפי שמצינו בסיפא של סעיף 6(2): "... על אף האמור, על תפיסת בעל חיים יחולו הוראות סעיפים 8 ו-9";

ואם לא די בכך - גם בסעיף 6(3) לחוק צעב"ח, אשר מתייחס להחלטת בית משפט בבקשה למתן צו חיפוש, מצוייה הפנייה להוראות הפסד"פ וגם היא - דווקנית וממוקדת ומתייחסת, במפורש, אך ורק ל"חיפוש על פי פסקה זו" ואף מפרטת את ההוראות הספציפיות בפסד"פ, אשר יחולו על כך.

25. ברור, אפוא, כבר מההוראות הנ"ל, כי המחוקק בחר, בדווקנות, אילו הוראות מהפסד"פ יחולו על אילו סעיפים של חוק צעב"ח. הכללים החלים על פרשנות דבר-חקיקה מורים אותנו, כי במצב דברים שכזה - מקום בו אין בחוק צעב"ח, הפנייה ספציפית אל הוראות הפסד"פ, אין הן חלות.

26. ואמנם, בסעיף 8 לחוק צעב"ח, אשר מכוחו נתפס הכלב, אין כל הפנייה אל הוראות הפסד"פ.

האבחנה בין הסעיפים ברורה לחלוטין מתוך הוראותיהם; בעוד שסעיף 6 מתייחס לתפיסת כל חפץ הקשור לעבירה ואינו מתייחס לתפיסת בעל חיים, סעיף 8 מתייחס, באופן ספציפי ומיוחד, לתפיסת בעל חיים והוראותיו שונות מהותית מאלה שבסעיף 6. ייחוד סעיף ספציפי לתפיסת בעלי חיים וההבדלים בין ההוראות המתייחסות לתפיסת חפצים לבין אלה המתייחסות לתפיסת בעלי חיים, מתיישבים היטב גם עם תכלית חוק צעב"ח, שהיא הגנה על בעלי החיים.

לכן - בעוד שסעיף 6 קובע במפורש כי על תפיסה לפי הסעיף יחולו הוראות הפסד"פ, סעיף 8 אינו כולל הוראה שכזאת. ההוראה המתייחסת לכלב שנתפס על פי סעיף 8, מצויה בסעיף 9(ב) לחוק והיא מקנה לממונה, שהוא רשות מקצועית - "רופא וטרינר, עובד השירותים הוטרינריים במשרד שמינה המנהל לעניין זה" (כהגדרה אשר בסעיף 1 לחוק צעב"ח) את הסמכות להחליט האם להיעתר לבקשת הבעלים (או מי שהחזיק בבעל החיים) להשיב את בעל החיים לרשותו, כאמור בסעיף 10(א) לחוק צעב"ח, אם לאו.

הנה כי כן, עסקינן בהוראות שונות לחלוטין וברור מהן, מעבר לכל ספק, כי הוראות הפסד"פ, בנוגע לתפוס, חלות רק על חפץ שנתפס לפי סעיף 6 ואינו חלות על בעל חיים שנתפס לפי סעיף 8 לחוק צעב"ח.

27. משכך, ההוראה אשר בסעיף 38א(א) לפסד"פ, לפיה, הרוצה להשיג על החלטת בית משפט השלום בדבר חפץ שנתפס ממנו, יגיש ערר לבית המשפט המחוזי, איננה חלה על החלטה בבקשה להשיב את בעל החיים לבעליו

ובהעדר הוראה ספציפית בחוק צעב"ח, לגבי אופן ההשגה על ההחלטה ומאחר שמדובר בהחלטה המהווה פסק דין, חלה (כאמור) ההוראה הכללית בדבר הגשת ערעור, אשר בסעיף 52(2) לחוק בתי המשפט.

28. לאור כל האמור לעיל, אני קובעת כי ההליך בו פתחה המערערת בבית משפט זה - **ערעור** פלילי אחר, הוא ההליך הנכון ולכן, המועד להגשת הערעור הוא 45 ימים מיום המצאתה למערערת.

מאחר שההחלטה נצפתה על ידי המערערת ביום 3.3.22 והערעור הוגש ביום 10.4.22, הוא הוגש בתוך המועד הקבוע בדין.

למען השלמת התמונה אציין, כי הערעור נדון בדן יחיד וזאת - על פי סעיף 37(ב)(8) לחוק בתי המשפט ופרט 34 בתוספת השלישית.

29. מסקנותי לעיל מייתרות את הצורך להחליט בטענת המערערת, לפיה הבקשה לעיון חוזר, שהגיש המשיב לבית משפט קמא, אשר טרם ניתנה בה החלטה, מאריכה מניה וביה את המועד להגשת ערעור מטעמה על החלטת קמא ואסתפק בכך שנראה כי אין מדובר בטענה מופרכת על פניה.

אופי הדיון בבקשה

30. חוק צעב"ח אינו מבהיר **כיצד** ידון בית המשפט בבקשה להשבת בעל חיים לבעליו. לשאלה זו חשיבות גם לצורך בחינת החלטת קמא, על ידי ערכאת הערעור.

שני הצדדים מסכימים כי מדובר בהליך יחודי, שאמור להיות קצר, אך בכך לא אמרנו די; רכיב נוסף, שיש לתת לו משמעות בדיון בבקשה שכזו, הוא קיומה של החלטת הממונה שהיא, כאמור, **הגורם המקצועי**. אין חולק, שהחלטתה היא החלטה מנהלית, אשר מתקבלת על פי ההסדרים המנהליים ותוך שימוש בראיות מנהליות.

31. חוק צעב"ח שותק ואינו מבהיר, כיצד יבחן בית המשפט את הבקשה להחזיר את בעל החיים לבעליו (או למי שהחזיק בו עובר לתפיסה) וכיצד יתייחס בית המשפט להחלטת הממונה - האם ידון בית משפט בבקשה "מלכתחילה", או שמא עליו לדון בבקשה, בדרך של הפעלת מעין ביקורת מנהלית על החלטת הממונה.

32. בעניין ניסני ערך כבוד השופט א' אינפלד, דיון מקיף בשאלה מהו היקף ההתערבות של בית משפט השלום (אשר דן בבקשה כזו) בשיקול הדעת של הרשות המנהלית, שקיבלה את ההחלטה שלא להחזיר את בעל החיים לבעליו. היינו - האם מדובר בביקורת שיפוטית על החלטה מנהלית, אשר נדונה בהתאם לכללים שחלים על בית משפט מנהלי (שיקולים זרים, הפליה, סבירות, מידתיות וכיוצ"ב) או שמא על בית המשפט לדון בבקשה, כבקשה חדשה "עצמאית" המונחת בפניו ולקבל החלטה על פי הראיות שהובאו בפניו.

בהקשר זה יש לציין, כי למעט מספר חריגים (כגון מעצרי ימים, בקשה לגילוי ראיה, ערר על החלטה בבקשה להחזרת תפוס על פי הפסד"פ ועוד) הליך פלילי מתנהל על פי ראיות "פליליות" דהיינו - ראיות שהן קבילות להגשה לבית משפט, בעוד שהחלטה מנהלית יכולה להסתמך על ראיות "מנהליות", אשר אינן צריכות לעמוד ברף הפלילי.

שאלות נוספות אשר מתעוררות, בהקשר זה, הן; כיצד ינוהל הדיון - האם כדיון הוכחות "רגיל", תוך חקירת עדים/מצהירים וכו', או שמא על בית המשפט לבחון את המסמכים והתצהירים שהובאו בפניו, כפי שהם, ללא חקירות; על מי נטל ההוכחה; ומהו "טיב" הראיות על פיהן יקבל בית המשפט את ההחלטה - ראיות מינהליות, או רק ראיות "פליליות" אשר קבילות על פי פקודת הראיות; ועוד. על כל אלה, אין תשובה בחוק צעב"ח.

33. כבוד השופט אינפלד סבר, כי מלשון סעיף 10א לחוק צעב"ח "... יש ללמוד כי פסיקתו של בית המשפט הינה פסיקה מקורית לגופו של עניין" וכי מדובר בפסיקה "עצמאית" ולא בביקורת על החלטת הממונה ואף מצא חיזוקים לדעה זו, בסעיפים אחרים של חוק צעב"ח ובכך שההליך הוגדר כ"בקשה".

לשיטתו "שיקול דעתו של בית המשפט רחב, ואין הוא מחויב באיפוק ובזהירות הנוהגת בעת ביקורת שיפוטית על החלטת רשות מנהלית מוסמכת, ואפילו לא במידת הריסון המחייבת ערכאות ערעור. אם שוכנע בית המשפט שראוי להשיב לבעלים את בעל החיים, רשאי הוא להחליט לעשות כן. זאת, גם אם בית המשפט סבור כי ההחלטה של הממונה היא במתחם הסבירות. וזאת, בדומה לשיקול דעת בית המשפט בדיון על השבת תפוס לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, עם כל ההבדלים בין ההליכים".

כבוד השופט אינפלד הוסיף ואמר, כי "... לכאורה נראית לי נכונה העמדה לפיה, ככלל, בית המשפט רשאי להכריע בדברים על יסוד הראיות בכתב, כפי שהוסכם במקרה זה. זאת, מבלי לגרוע מסמכות בית המשפט לחקור מצהיר או עד מרכזי, אם יש נימוק מיוחד המצדיק זאת. בהקשר זה, יש לזכור כי הסמכות הראשונית ניתנה לרשות מנהלית, אשר בוודאי מוסמכת לשיקול שיקולים מנהליים וראיות מנהליות. בית המשפט אמנם בוחן הדברים מחדש ומחליט כעצמו, כאמור, אך אין אינדיקציה בחוק לפרוצדורה נוספת לגיבוש ראיות, מעבר למה שנקט על ידי הממונה, אף אם ניתנת אפשרות גם למבקש להוסיף ראיות בכתב מטעמו...". (פסקאות 52-57 לפסק דינו).

34. הארכתי מעט בהבאת דבריו של כבוד השופט אינפלד מאחר, שברמה העקרונית, אני מסכימה עם גישתו. אבקש להבהיר, כי גם לטעמי, לבית המשפט אשר דן בבקשה להשבת בעל החיים לבעליו, שיקול דעת רחב כיצד לנהל את ההליך - האם להסתפק בשמיעת טיעוני הצדדים ובעיון בחומר הרלבנטי, או להתיר חקירות על תצהירים, חוות דעת ומסמכים שהובאו בפניו.

35. כפי שציין כבוד השופט אינפלד (ודומה שלא יכול להיות על כך חולק) כי הממונה, בהיותה רשות מנהלית רשאי להסתמך בהחלטתה על ראיות מנהליות.

כפי שהובהר בע"א 256/17 הרשקוביץ שי נ' מדינת ישראל - רשות המיסים, אגף המכס והמע"מ (18.8.2019)

ראיות מנהליות הן ראיות "אשר כל אדם סביר היה רואה בהן ערך הוכחתי, גם אם אינן בהכרח ראיות קבילות לצורך משפט פלילי או אזרחי" (בג"ץ 7542/05 פורטמן נ' שטרית, [פורסם בנבו] פסקה 23 (11.2.2007); ראו גם: בג"ץ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"ד מח' (1994) 412; יעקב קדמי על הראיות-חלק רביעי) 1804-1800 (מהדורה משולבת ומעודכנת, 2009)...". כן ראו בג"ץ 36/18 ארגון מגדלי הפירות בישראל נ' שר החקלאות ופיתוח הכפר [פורסם בנבו] (27.11.2018) בו נאמר כי החלטה מינהלית צריכה להתבסס על ראיות מינהליות, שהן "ראיות שאדם סביר ורשות סבירה היו מסתמכים עליהן ורואים אותן כבעלות ערך הוכחתי ראוי ומספיק בנסיבות המקרה".

36. ב"כ המשיב טענה, כי בית משפט השלום רשאי להביא בחשבון, רק ראיות שהן קבילות בבית משפט בהליך פלילי. נראה כי שאלה זו איננה רלבנטית למקרה שבפניי, שכן כל הראיות שהיו מונחות בפני הממונה וכן בפני בית משפט קמא, היו ראיות קבילות במשפט פלילי וכל צד שהיה חפץ בכך, יכול היה לבקש לזמן את עורכי המסמכים, לחקירה בבית המשפט ובית המשפט היה מחליט בעניין בהתאם לשיקול דעתו.

בהקשר לכך אציין, כי בפני הממונה היו מצויות גם ההודעות שהמתלוננת שהיא שכנתו של המשיב וכן שכן נוסף, מסרו למשטרה (להלן: "**ההודעות**"). צודקת ב"כ המשיב בטענתה, כי לא היה ראוי לצרף את ההודעות לערעור, שכן הן לא הובאו בפני בית משפט קמא. אינני מקבלת את הסברה של המערערת לפיו ההודעות צורפו מאחר שהן היו בפני הממונה. אכן, מאחר שהן היו בפני הממונה, ניתן היה להביאן בפני בית משפט קמא. אולם, מאחר שהדבר לא נעשה, לא היה מקום לצרפן להודעת הערעור. לפיכך, אתעלם מההודעות אלה.

37. עם זאת, אין להתעלם מהחלטת הממונה. לטעמי, על בית המשפט לתת משקל של ממש להחלטת הממונה, נוכח היותה הרשות המקצועית, שלה מסורה המומחית בכל הנוגע להחזקת בעלי חיים ולטיפול בהם. משקלה של החלטת הממונה יכול שיהיה משמעותי עוד יותר, מקום בו בית המשפט שדן והחליט בבקשה להשבת בעל חיים, לא שמע עדויות.

38. במקרה דנן, הצדדים לא ביקשו לקיים חקירות, אלא הסתפקו בהגשת מסמכים לבית המשפט, כדלקמן:

המשיב הגיש תצהיר מטעמו, תעודת זהות של הכלב, פנייתו אל הממונה והחלטת הממונה; מכתב המלצה שנחתם על ידי אמו; תצהיר שנחתם על ידי אחותו ומכתב מטעם הווטרינר העירוני, ד"ר בשאר.

המערערת הגישה חוות דעת מטעם הממונה, בדבר מצבו של הכלב שנערכה ביום 17.2.22, פירוט עלויות חזקת הכלב במתקן המוגן; את החלטת הממונה מיום 7.12.21; מכתב תשובה של הממונה אל בא כוחו של המשיב, מיום 16.12.21 (הודעה לפי סעיף 10(ב) לחוק צעב"ח); ממצאי בדיקה שנערכה לכלב במרפאה הווטרינרית - "המרפאה הירוקה" (דו"ח מיום 12.4.20) והחלטות שניתנו על ידי בתי משפט בעניינים דומים (ראו מוצג ב-10 בתיק קמא).

39. כאמור, מאחר שבית משפט קמא לא שמע ראיות, אלא החליט את אשר החליט על פי החומר שהיה בפניו ולאחר ששמע את טיעוני הצדדים, אין לו, במקרה זה, יתרון על פני ערכאת הערעור.

עיקרי החלטת קמא

40. בית משפט קמא ביסס את החלטתו להחזיר את הכלב למשיב על ארבעה נימוקים עיקריים. האחד, כי מדובר "בשני אירועים נקודתיים שבוצעו בהפרש של יממה אחת, ולא הוגשה ראיה לכאורה להוכיח כי המבקש נהג באכזריות ובהתעללות כנגד הכלב נשוא הבקשה או כנגד בעל חיים אחר לאורך תקופה, וכדפוס התנהגות. כמו כן, המבקש לא הורשע בעברו בעבירות דומות של התעללות בבעל חיים. הנסיבות הנ"ל מובילות למסקנה כי העבירה שביצע ובה הורשע בתיק הנ"ל, הינה אירוע חריג שלא מאפיין את התנהגותו ככלל כלפי בעלי חיים. לפי סעיף 13 לבקשה, המבקש החזיק בכלב למשך כשנה, לאחר שאימץ אותו, ועד לתפיסתו ע"י הרשויות כאמור, ולא נטען ולא הוגשה ראיה לכאורה כי המבקש נהג בהתעללות ובאלימות כנגד הכלב במהלך התקופה הנ"ל, למעט באירוע הנקודתי נשוא כתב האישום כאמור".

עוד קבע בית משפט קמא, כי העובדה שהכלב נמצא בחזקת המערערת מזה כשנתיים, בנוסף לעונשים שהוטלו על המשיב בגזר הדין, תומכים בטענת המשיב לפיה הוא "הפנים את המסר והפיק לקח ועושה לתיקון הנזק שגרם עקב ביצוע העבירה".

41. בהתייחס לקביעת הממונה לפיה הכלב נמצא בתת משקל ציין בית משפט קמא כי "לא הוגשה ראיה לכאורה להוכיח כי אותה אבחנה של תת משקל ממנה סבל הכלב התקיימה בתקופה בה החזיק המבקש בכלב, כאשר אין חולק כי הכלב נתפס מאת המבקש לפני כשנתיים, והבדיקה הרפואית הנ"ל נערכה מספר חודשים לאחר מכן, בהיות הכלב במסגרת אחרת, ועל כן אין ראיה לכאורה להקים זיקה בין מצבו כאמור של הכלב לבין התנאים בהם הוחזק ע"י המבקש עובר לתפיסתו ע"י המשיבה 2".

בנוסף, הביא בית משפט קמא בחשבון את עמדתו של הוטרנר העירוני, ד"ר בשארה (להלן: "ד"ר בשארה") כפי שתועדה במסמך מיום 20.12.21 לפיה, במידה והמבקש מתחייב לשמור על חוקי צער בעלי חיים, הוא לא יתנגד להחזרת הכלב אליו.

42. בסופו של דבר קבע בית משפט קמא, כי מבלי להקל ראש בחומרת העבירות בהן הורשע המבקש, ניתן להבטיח את שלומו של הכלב התפוס ולהפחית את הסיכון לפגיעה בו, לאחר השבתו למבקש, ע"י הטלת תנאים וערבויות אשר יבטיחו את התכלית הנ"ל.

תמצית טיעוני המערערת, לגופו של עניין

43. המערערת תומכת טיעוניה על החלטת הממונה (נספח ג' לערעור), במסגרתה קבעה הממונה כי עיון בחומר הראיות שבתיק החקירה מעלה כי המשיב התייחס לכלב בצורה אלימה ופוגענית במשך זמן רב, בטענה כי כך הוא מאלץ אותו. לטענתה, הממונה רשאית הייתה לסמוך על כל החומר שהיה מצוי בתיק החקירה, אשר עמד בפניה ואשר מלמד כי מדובר בהתנהלות מתמשכת וחוזרת על עצמה, אשר מקימה יותר מאשר יסוד סביר להניח שאם הכלב יוחזר למשיב, הוא יהיה נתון לעבירות נוספות מצד המשיב.

לטענתה, אין מדובר במקרה יחיד, אלא בשני אירועים נפרדים, לגבי כלבים שונים, כפי שניתן לראות גם בסרטונים שצילמה המתלוננת - שכנתו של המשיב, אשר בית משפט קמא צפה בהם.

44. המערערת מפנה, בין היתר, לפסק הדין בעניין ניסני וטוענת כי לאור הדמיון בין המקרים - ומקרה זה חמור אף יותר - יש לאמץ את אשר הוחלט שם ולקבוע כי הסיכון להישנות התנהגות מצד המשיב כלפי הכלב, אשר תגיע להתעללות, הוא מוחשי וברור ועומד בקלות ברף של "יסוד סביר להניח", אשר נקבע בסעיף 10 לחוק צעב"ח.

עוד טוענת היא, כי אין בהחזקת הכלב במתקן מוגן במשך שנתיים וגם לא בעונשים שנגזרו עליו, כדי לתמוך בבקשת המשיב (כפי שנקבע בהחלטת קמא) וכי אין בסיס לקביעת בית משפט קמא, כי המשיב הפנים את המסר והפיק לקח.

לטענתה, טעה בית משפט קמא משנתן משקל לעמדת ד"ר בשארה, שאיננו בעל מעמד נורמטיבי בעניין זה, ולא ברור מדבריו מה מידת היכרותו עם המעשים בהם הורשע המשיב ועם הראיות המנהליות הרלבנטיות, לרבות הדוחות הרפואיים ואף לא עולה מדבריו שהוא בדק את הכלב. מנגד - כך טוענת היא - בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לעמדת הממונה, שהיא הסמכות המקצועית והמשפטית להכריע בסוגיה והחלטתה נסמכת, על פי דין, על ראיות מנהליות וכן על הרשעתו של המשיב.

45. לעניין ההוצאות, טוענת המערערת כי על פי סעיף 11(ג) לחוק צעב"ח, מוסמך בית משפט לפסוק בעניין הוצאות ההחזקה של בעל החיים ביחס לתקופה בה מתנהל ההליך השיפוטי, ללא תלות בתוצאת ההליך לעניין ההשבה עצמה. לפיכך, מבקשת המערערת להבהיר, כי חיוב המשיב בהוצאות המשיב וההחזקה בכלב, אינו תלוי בשאלת החזרת הכלב לידי וכו' המשיב יהיה חייב בתשלום ההוצאות, אשר משולמות מכספי ציבור, ללא קשר לתוצאות הערעור.

תמצית טיעוני המשיב

46. לגופו של עניין, טוען המשיב, כי המערערת לא הייתה רשאית לצרף לערעור את הודעות השכנים מאחר שהם לא הוגשו במסגרת התיק הפלילי, שכן המערער הודה בכתב האישום המתוקן שהוגש נגדו ולא הוגשו שם ראיות כלשהן. ההודעות אף לא הוצגו לבית משפט קמא בעת הדיון בבקשה.

47. לטענתו, לא נפל כל פגם בהחלטת בית משפט קמא, אשר הסתמך על הראיות שהובאו בפניו, ובכללן גם תצהירים ומסמכים אשר מעידים על יחסו הטוב של המשיב לכלב לאורך השנה בה הוא היה בחזקתו ועל עמדת ד"ר בשארה אשר, לטענתו, היה הגורם המקצועי היחיד שהכיר את המשיב ואת כלבו במשך אותה שנה. המשיב מדגיש כי המערערת בחרה לא לחקור את המצהירים מטעמו או את ד"ר בשארה.

48. לעניין מצבו של הכלב, טוען המשיב כי עברו **מספר שבועות** מעת שהכלב נתפס על ידי המשטרה ועד לבדיקתו במתקן המוגן, כך שלא ניתן לייחס לו, את החבלות שהתגלו בכלב או ליקויים רפואיים כאלו ואחרים שנמצאו בבדיקת הכלב (אציין, כבר כאן, כי עברו שבועיים בלבד).

49. המשיב מפנה גם לפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא מיום 17.2.22 ומצטט מתוך דברי הממונה, ד"ר גולדין חלק של משפט, כדלקמן: "**לא הייתה מסכת התעללות, אני לא יודעת, למרות שנראה שכן**". המשיב מדגיש, כי על אף שבית משפט קמא הרשיע אותו בהתעללות בבעל חיים, הוא קבע כי מדובר באירוע חד פעמי, שנעשה בתוך יממה, לאחר שהכלב נשך את חברתו של המשיב ומבלי שנגרמה לו חבלה. לדבריו, הוא מעולם לא טען שהיה מדובר באקט חינוכי, אלא טען שהתנהגותו נבעה מלחץ וכי כיום ברור לו שכך לא יעשה והוא מנסה לתקן את טעותו ואין להענישו פעמיים.

50. באשר להוצאות טוען המשיב, שהוא אינו אמור לשאת בהן מאחר שהחזקת הכלב במתקן המוגן נקבעה על ידי גורם שיפוטי והחזקתו במתקן המוגן במשך שנתיים היא תוצאה של מחדלי המערערת. לפיכך, מבקש המשיב למחוק את הערעור ולפסוק הוצאות לטובתו, "אשר ישקפו את התנהלותה השערורייתית של המערערת כלפי המשיב, לרבות אי קיום החלטות שיפוטיות, עיניו דין ועוד".

דיון בערעור לגופו

51. קבעתי, לעיל, כי אתעלם מהודעות השכנים, אשר לא הוגשו לבית משפט קמא ואבהיר, כי גם ללא ההודעות, די באשר כן הונח בפני בית משפט קמא כדי שהערעור יתקבל.

52. **כלב איננו חפץ**. הוא, אמנם "קניינו" של הבעלים, אולם אין חולק שלכלב נשמה ורגשות ולא בכדי נקבע בחוק צעב"ח, כי ההתנהגותיות המפורטות בסעיף 2, א2, 1א2, 2ב או 4 הן עבירות פליליות בנות עונשין וכי העונש עליהן הוא מאסר, על חלקן - מאסר בן שנה, על חלקן - מאסר בן 3 שנים ועל עבירה לפי סעיף 4 - מאסר בן ארבע שנים (ראו סעיף 17 לחוק צעב"ח).

העבירות כוללות גם מעשים אקטיביים, חמורים מאד (סעיף 2) אך גם נטישה של בעל החיים (סעיף 2א); אי סיפוק צרכי מחייתו של בעל החיים, אי דאגה לבריאותו ואי מניעת התעללות בו, על ידי אחר [סעיף 2א(1)(א)]. על מי שמחזיק בבעל חיים חלה, אפוא, חובה, לטפל בו היטב - **פיזית ונפשית**.

53. העבירות המפורטות בסעיף 2 לחוק (שהעונש בגין הוא 3 שנות מאסר) כוללות התעללות בבעל חיים. המשיב הורשע, בכתב האישום המתוקן, **בשני** מקרים של התעללות, שבוצעו **בשני כלבים שונים** שהחזיק **ובשני מועדים שונים**. ההתעללות **בכלבה** בוצעה ביום 9.1.20 ואילו ההתעללות **בכלב** בוצעה ביום 11.1.20. בניגוד לבית משפט קמא, אשר התייחס אל שני האירועים כאל אירוע אחד "חד פעמי", אני סבורה כי התעללות בשני הכלבים שהיו בבעלותו של המשיב, בשני מועדים שונים (גם אם קרובים) מעידה **שאין** זו התנהגות חריגה אצל המשיב.

בתצהירו טען המשיב, כי הוא לקח אחריות על מעשיו, אולם ציין, כי: "**האירוע בגינו הורשעתי נבע מהעובדה שהכלב פגע בבת הזוג שלי לשעבר...**". המשיב בחר **להתעלם** מהאירוע הראשון בזמן - אירוע ההתעללות בכלבה, בו הורשע **וכלל לא ציין אותו בתצהירו**. לא רק זאת, אלא ש"ההסבר" שנתן המשיב להתעללות בכלב (מעבר לכך שהוא אינו מצדיק התעללות זו) **אינו יכול להסביר את ההתעללות שלו בכלבה**.

זו **איננה** לקיחת אחריות. בנוסף, ההתעללות בכלבים, אשר **נראית ונשמעת**, בסרטונים אינה עולה בקנה אחד עם האמור בתצהירו של המשיב. בסרטונים ניתן לראות, שהמשיב היכה את הכלבים מכות חזקות ומשך אותם ברצועה עד כדי "תלייה" בצווארם, בזעם ובאכזריות של ממש. שומעים את הכלבים מייבבים יבבות רמות, קורעות לב, אך אלה לא הביאו את המשיב לחדול ממעשיו. מעבר לצריך אוסיף, כי לא צריך להיות מומחה, על מנת לראות ששני הכלבים מפחדים מהמשיב.

עצם העובדה שמדובר בשני אירועים וכן "העלמת" מעשה ההתעללות בכלבה (לגביו, כאמור, ההסבר שהוא נתן לגבי הכלב, אינו "תופס") הן מתצהירו של המשיב והן מ"המלצות" אמו ואחותו, אומרת דרשני ומצביעה, גם היא, על רמת הסיכון שבהחזרת הכלב אל המשיב.

מיום 29.6.2007

תיקון מס' 4

ס"ח תשס"ו מס' 2044 מיום 29.12.2005 עמ' 126 (ה"ח 103)

הוספת סעיף 2א

מיום 23.12.2015

תיקון מס' 10

ס"ח תשע"ו מס' 2516 מיום 23.12.2015 עמ' 296 (ה"ח 944)

החלפת סעיף קטן 2א(א)

הנוסח הקודם:

(א) – לא ייטוש בעלים של בעל חיים, או אדם שבעל חיים נמצא ברשותו או באחריותו (בחוק זה – מחזיק) את בעל החיים.

54. על רקע זה, לא ניתן לקבל את קביעתו של בית משפט קמא לפיה מדובר ב"אירוע חריג שלא מאפיין את התנהגותו ככלל כלפי בעלי חיים ... המבקש החזיק בכלב למשך כשנה, לאחר שאימץ אותו, ועד לתפיסתו ע"י הרשויות כאמור, ולא נטען ולא הוגשה ראיה לכאורה כי המבקש נהג בהתעללות ובאלימות כנגד הכלב במהלך התקופה הנ"ל, למעט באירוע הנקודתי נשוא כתב האישום כאמור".

55. אוסיף ואומר, כי בחינת כל החומר שהיה בפני בית משפט קמא, לרבות מכתב ההמלצה מאמו של המשיב ותצהירה של אחותו, מעלה כי לא היה בפני בית משפט קמא בסיס לקביעה כי המשיב הפנים את התנהלותו ולא יחזור עליה, כפי שקבע בית משפט קמא בפסקה 12 להחלטה.

ראוי לציין ולהדגיש, כי ספק רב אם ניתן לייחס משקל של ממש "להמלצות" אמו ואחותו של המשיב, גם אם הן לא נחקרו, בין היתר מאחר ששתייהן ציינו כי האירוע בגינו נתפס הכלב, היה ארוע **חד פעמי** שנבע מכך שהכלב תקף את חברתו של המשיב והוא לא ידע כיצד להגיב. דברים אלה סותרים, כאמור, את עובדות כתב האישום המתוקן, בו הורשע המשיב, אשר מפרטות התעללות בכלבה (אשר לא נתפסה מהמשיב) אותה החזיק המשיב, ביחד עם הכלב.

בנוסף, לגרסת האם והאחות, המשיב מטפל בכלב היטב, מאכיל אותו היטב **והכלב לא היה מורעב או בתת משקל**. זאת - בניגוד לממצאי בדיקת הכלב "במרפאה הירוקה" (נספח ו' לערעור).

56. **בנוגע לתת המשקל של הכלב**, נפלה בהחלטת קמא, שגגה עובדתית משמעותית. בבדיקה רפואית שנערכה לכלב, במרפאה הירוקה לאחר שהוא הובא על ידי המשטרה אל המתקן המוגן, נמצא כי **הכלב היה בתת משקל של לפחות 25% מהמשקל הנכון והרצוי**. בנוסף, אובחנו צליעות בשתי רגליו האחוריות מחשד לקרע ברצועה ובצילומי רנטגן ניתן להבחין בעיוות מולד באגן, אשר עלול לגרום לפריקה במפרק האגן.

בית משפט קמא כתב בסעיף 13 להחלטה כי הבדיקה בה נמצא הכלב בתת משקל של 25% לפחות מהמשקל הנכון והרצוי נערכה **מספר חודשים** לאחר תפיסתו, בהיות הכלב במסגרת אחרת, ועל כן אין ראייה לכאורה, לזיקה בין מצבו האמור לבין התנאים בהם הוא הוחזק על ידי המשיב עובר לתפיסתו.

57. לא כך הדבר עיון בדו"ח הרפואי של המרפאה הירוקה מעלה, כי הכלב (אשר אין חולק שנתפס מהמשיב בתאריך 13.1.20) **הועבר למתקן המוגן ביום 27.1.20** וכי בבדיקה שנערכה לו עם קבלתו, נמצאו החבלות שתוארו לעיל ונמצא שהוא בתת משקל כאמור. בדיקה זו נערכה אפוא, **שבועיים בלבד** לאחר שנתפס על ידי משטרת ישראל ולא **מספר חודשים**, כפי שסבר בית משפט קמא, בשגגה.

לא הייתה, אפוא, בפני בית משפט קמא, כל תשתית להניח - כפי שהניח, שתת המשקל המשמעותי ממנו סבל הכלב בעת שהגיע למרפאה, כמו גם החבלות שנמצאו על גופו, נגרמו במתקן המשטרתי בו הכלב שהה מאז שנתפס ועד שהועבר למרפאה.

58. זאת ועוד - לא מצאתי בהחלטת בית משפט קמא, כי ניתן משקל כלשהו להחלטת הממונה.

הממונה קבעה בחוות דעתה, כי "**לאור היחס האלים של אנדרי סוויטין כלפי הכלב, קיים חשד ממשי שבעיית המפרק וצליעת הכלב ברגליו האחוריות, לרבות המצב הגופני הירוד, נובעים מהטראומות שחווה,**

מהיחס האלים והפוגעני כלפיו ולא רק מהעיוות המולד.

ממצאים אלה, לרבות טענת אנדרי סוייטין, שהיחס האלים נועד לאילוף הכלב, מעידים כי אין מדובר במעשה התעללות חד פעמי, אלא בהתנהגות אלימה ופוגענית שגרתית, אשר פוגעת בבריאותו של הכלב ובמצבו הנפשי והמנטלי כאחד (הסבר מפורט ניתן בחוות הדעת המשפטית, מתאריך 27.3.2020).

חוות הדעת המשפטית צורפה כנספח "ה" לערעור ובה מתואר הנראה בסרטונים אשר צולמו על ידי שכנתו של המשיב והוגשו לבית משפט קמא. בדוח הרפואי מיום 28.1.2020 של מרפאת המתקן המוגן נקבע, כי למיטב ההערכה המקצועית של הממונה "מדובר בהתעללות חמורה בבעלי חיים, אשר נעשתה במודעות, גרמה סבל רב לבעל החיים וחסרת צידוק", תוך הפנייה לסעיפים 2(א) ו-1א2(א) לחוק צעב"ח.

59. הממונה התייצבה לדיון בבית משפט קמא, בשם משיבה 1. עיון בפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא מעלה, כי המשיב בחר לצטט משפט אחד מתוך דבריה של הממונה (וגם אותו - לא במלואו). ראוי להביא את דבריה, במלואם. וכך אמרה (השלמת המשפט שצוטט בחלקו מסונת בקו): "... מסגרת החוק אומרת לא יתאכזר ולא יתעלל, קבע המחוקק 3 פעמים כאשר ההתייחסות לסבל פיזי ונפשי. אנחנו יודעים אחרי מחקרים רבים שפסיכולוגים ופסיכיאטרים שהמבנה של המוח דומה לשלנו, בעצם כלב משול לילד בן שנתיים והביטוי אחר. אנחנו פה בשביל הכלב הנושא לא האדם ולא רווחת האדם, אנחנו פה בשביל הכלב. הכלב נלקח למתקן ושוקם, הוא מוכן לאימוץ ויכול להמשיך את חייו במשפחה. הבעלים רוצה את הכלב חזרה כרכוש, לא מקובל לאלף במכות כמו שלא מקובל לאלף במכות. מרכז הרגשות במוח פועל באותה צורה כמו בני אדם. לגופו של עניין גם מכה אחת לא במקום וגם בעיטה גם אם זה פעם אחת יכולה להיזכר לעד אצל בעל חיים. לא הייתה כאן מסכת התעללות אני לא יודעת למרות שנראה שכן, הכלב פיתח חרדה. כך לא נוהגים ביצור חי חסר ישע. הכלב בנוי למשפחה ומוכן למשפחה". (סוף עמ' 2 תחילת עמ' 3 לפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא).

60. אין להבין מהדברים הנ"ל (כפי שמנסה המבקש לטעון) שהממונה קבעה שלא הייתה התעללות בכלב. היא אמנם ציינה בבית המשפט, שהיא איננה יודעת אם הייתה התעללות בכלב, אך הוסיפה: **נראה שכן** וציינה שהכלב **פיתח חרדה**. בנוסף, אין לשכוח שהמשיב **הורשע** בהתעללות בכלב, על פי הודאתו. אכן, ההרשעה בהתעללות מתייחסת לשני מקרים "בלבד" ולא הוכחה מסכת התעללות **לאורך תקופה**, אולם מכלל החומר שהיה בפני בית משפט קמא ניתן לקבוע, ברמה הנדרשת, כי התמלאו הדרישות אשר בסעיף 10 לחוק צעב"ח, שבהתקיימן (ראו סעיף 13 לעיל) רשאי הממונה להורות שבעל החיים לא יוחזר לבעליו. כמעט למותר לציין, שלא ייתכן שיהיו אמות מידה שונות להחלטת הממונה ולהחלטת בית המשפט. אם אלה אמות המידה על פיהן על הממונה לקבל החלטה, אלה הן גם אמות המידה על פיהן על בית המשפט לקבל החלטה.

61. אמנם, כאמור, ההודעות מתיק החקירה לא הוגשו לבית משפט קמא, אולם מהחלטת הממונה עולה שהן היו בפניה ושהיא נתנה להן משקל. יש לזכור, בהקשר לכך, את חזקת התקינות המנהלית שמשמעותה היא, שהממונה נתנה לחומר מתיק החקירה את המשמעות והמשקל המתאימים. חזקה זו נתמכת בעצם הרשעתו של המשיב, כאמור, בהתעללות בכלב - על פי הודאתו הוא.

62. לפני סיום אציון, כי לא היה מקום לתת משקל של ממש (אם בכלל) "להמלצת" ד"ר בשארה. "ההמלצה" היא, למעשה, מייל לאקוני ביותר, אשר נשלח מאת ד"ר בשארה אל המשיב ביום 13.12.21 ובו נכתב כי **"עיריית מעלות תרשיחא לא הייתה צד בכל האירוע מאז"** וכי: **"ברוח החלטת בית המשפט ואם אנדריי סוויטן מתחייב בפניו שישמור על תקנות וחוקי צער בעלי חיים לא אתנגד להחזרתו של הכלב לבעליו"**.

מאחר שגזר הדין נגד המשיב ניתן ביום 6.12.21, יש להניח שכאשר כתב ד"ר בשארה "ברוח החלטת בית המשפט" כוונתו הייתה לגזר הדין, שם דחה בית משפט קמא את בקשת המערערת, לפי סעיף 17(ו) לחוק צעב"ח, להגביל את המשיב מלהחזיק בעל חיים ((פסקה 24 לגזר הדין) ועמדתו במייל התבססה על כך.

מעבר לאמירה הנ"ל, ד"ר בשארה לא ציין על מה נסמכה עמדתו; במייל לא צוין האם ד"ר בשארה ראה את הכלב ואם כן - מתי ראה אותו בפעם האחרונה, לא נכתב בו איזה חומר, אם בכלל, היה בפני ד"ר בשארה; האם הוא ראה את הדוח הרפואי של המרפאה הירוקה; האם ראה את חוות הדעת של הממונה, או חוות הדעת המשפטית וכו'.

אוסף ואומר, כי נוכח כל האמור לעיל, לא מצאתי שיש בתנאים אשר נקבעו על ידי בית משפט קמא (או בתנאים שמציע המשיב בתשובתו לערעור) כדי להבטיח שהמשיב לא ישוב ויעבור על הוראות חוק צעב"ח.

63. זכות "הקניין" של אדם בבעל חיים, כפופה לקיום הוראות חוק צעב"ח על ידו ולכך שלא נשקפת מהאדם סכנה לבריאותו הפיזית והנפשית של בעל החיים, אשר לשם שמירה עליה חוקק חוק צעב"ח. זכויותיו של הכלב, מכוח חוק צעב"ח הופרו קשות ובשל החשש הממשי שמא יופרו שוב, הן גוברות על זכות המשיב לקבלו אליו.

64. לאור כל האמור לעיל, מוצאת אני לנכון להתערב בהחלטת בית משפט קמא. על בסיס כל החומר שהיה בפני בית משפט קמא ומתן משקל הולם להחלטת הממונה, כגורם המקצועי, אני קובעת כי עקב הנסיבות בגין נתפס הכלב וכן בשל קיומו של יסוד סביר (ואף יותר מכך) להניח, שהמשיב יעבור עבירה לפי חוק צעב"ח, אין להחזיר את הכלב לידי.

לפיכך, אני מקבלת את הערעור ומורה כי הכלב לא יוחזר למשיב.

אשר להוצאות

65. על פי סעיף 11(א) לחוק צעב"ח: **"הבעלים או המחזיק של בעל חיים שהובא למתקן מוגן לפי סעיף 8, ישא בהוצאות הובלתו למתקן המוגן, הזנתו והטיפול בו, כפי שהורה המנהל ורשאי מי שהוציא את ההוצאות או מי מטעמו, להיפרע מהבעלים או מהמחזיק"**.

בית משפט קמא קבע, כי המשיב ישלם **"את מלוא הוצאות החזקת הכלב עפ"י קביעת הגורם המוסמך"**

במשרד החקלאות. תשלום ההוצאות הנ"ל הוא מראש ובטרם השבת הכלב. על כך הגישד המשיב בקשה לעיון חוזר בה טען, בין היתר, כי טרם הודע לו מהו סכום ההוצאות.

66. ברי שעל המשיב לשלם את הוצאות תפיסת הכלב, הובלתו למתקן המוגן, וכן את הוצאות אחזקתו, על פי סעיף 11(א) הנ"ל. על המשיב לשלם הוצאות אלה, על פי חוק צעב"ח, אולם, משהתקבל הערעור, יש לקבוע עבור איזו תקופה על המשיב לשלם את הוצאות האחזקה, שהרי אין זה סביר שהמשיב יישא, ללא הגבלת התקופה, בהוצאות החזקתו של כלב אשר נקבע כי לא יוחזר לו.

67. עם זאת, נוכח הבקשה לעיון חוזר שהגיש המשיב לבית משפט קמא, במסגרתה ביקש שבית המשפט יקצוב את ההוצאות, על פי סעיף 10א(ג) לחוק ומאחר שהצדדים לא טענו בפניי, בעניין זה, אני מורה על השבת עניין זה בלבד, לבית משפט השלום, תוך שמודגש כי אין לשמוע מכך עמדה כלשהי, לגופה של הבקשה.

בטרם ידון בית משפט השלום בבקשה, אני מורה למשיבה להמציא למבקש ולבית משפט השלום, פירוט של הוצאות תפיסת הכלב והעברתו למתקן המוגן וכן, בנפרד, פירוט חודשי של הוצאות החזקתו וזאת - עד לא יאוחר מיום 15.5.22.

לאחר קבלת הפירוט הנ"ל, ישמע בית משפט השלום את טיעוני הצדדים, בבקשה לעיון חוזר, ייתן דעתו גם לאמור בפסק דין זה ולתוצאתו, ויחליט בבקשה על פי שיקול דעתו.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.

ניתן היום, ה' אייר תשפ"ב, 06 מאי 2022, בהעדר הצדדים.